

Inga #boli#a: Vai Latvija var gr#bt naudu no gaisa?

EOLUS SIA Valdes locekles Ingas Āboliņas viedoklis Delfi.lv

Valdības darba kārtībā ir vairāki augsta līmeņa politikas dokumenti, atbilstoši kuriem iezīmējas Latvijas vīzija gan par tautsaimniecības izaugsmi, gan enerģētiku, gan klimata plāniem. Vai vīzijas, kas iezīmējas dažādos dokumentos, savstarpēji saskan, un vai tās ir pietiekoši ambiciozas?

Vismaz enerģētikas nozarē ir jāapzinās, ka atjaunīgo energoresursu elektrības ražošana ir iespēja modernas ekonomikas attīstībai, kur sava loma ir arī privātajiem investoriem.

Lai arī Eiropā notiek AER (atjaunīgie energoresursi) regulējumu pārskatīšana, lai paātrinātu jaunu projektu attīstību vēja enerģijā, esošās infrastruktūras un atļauju ierobežojumi būtiski apdraud Eiropas mērķus jaunu jaudu izbūvei līdz 2030. gadam.

2023. gada laikā Vācija ir izsniegusi jaunas atļaujas 7,5 GW, Spānija 3 GW un Francija 2,2 GW jaudām. Turpretim Latvijā AS "Augstsprieguma tīkls" izsniegtos tehniskos noteikumus jaunu jaudu pievienojumiem ir saņēmuši projekti par vairāk nekā 6 GW, bet jauni pieteikumi netiek pieņemti. Pieprasījums pēc jauniem projektiem Eiropā ir milzīgs, un joprojām tas nav apmierināts, savukārt infrastruktūra un potenciālās vietas vēja parku izbūvei attīstītajās Eiropas valstīs kļūst arvien ierobežotākas. Līdz ar to Latvijai var būt ļoti būtiska loma Eiropā atjaunīgo energoresursu ražošanā, kas tai ļautu piesaistīt inovatīvas investīcijas, radot papildu iespējas valsts kopējai konkurētspējai un eksportam.

Topošie plāna dokumenti ir svarīgi orientieri jebkuru investoru biznesa attīstībai konkrētajā reģionā, atbildot uz jautājumiem – cik tirgus ir perspektīvs, kādas ir izaugsmes iespējas, vai investori ir gaidīti? Šī brīža Nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.–2030. gadam projektā iekļautā elektroenerģijas patēriņa prognoze, ka turpmākajos gados Latvijā elektroenerģijas patēriņš samazināsies, nozīmē, ka ilgtermiņā valsts savas ambīcijas par Latvijas ekonomikas izaugsmi tiecas piebremzēt. Tāpat norāde par elektroenerģijas tīklu starpsavienojumu pietiekamību liek secināt, ka jaunas atjaunīgo energoresursu ražotnes (izņemot plānā divus konkrēti minētos projektus ar valsts kapitāla iesaisti) nav gaidītas.

Ciešāka saslēgšanās ar Eiropas elektroenerģijas sistēmu caur pārvades tīkla starpsavienojumiem paplašinātu elektroenerģijas tirgu ar jauniem patērētājiem, ļaujot Latvijā izbūvētajām vēja elektrostacijām apmierināt Eiropas pieprasījumu pēc vēja enerģijas, tā teikt, burtiski grābjot naudu no gaisa.

Paplašinātais tirgus pievienos arī jaunus ģenerācijas avotus mūsu reģionā, kas ne vien nodrošinās zemākas elektrības cenas, bet arī atvieglos pārvades sistēmas balansēšanu, kas nu ir kļuvusi par pēdējā laika modes vārdu. Piesaucot šo modes vārdu, ar dažādiem likumdošanas aktiem privātie AER projektu attīstītāji un vienkārši saules paneļu īpašnieki tiek stimulēti vai pat viņiem uzlikts par pienākumu aprīkot savus ģenerācijas avotus ar baterijām, lai tādējādi nodrošinātu elektrības uzkrāšanu.

Tas būtiski sadārdzina vēja enerģijas ražotnes. Tajā pašā laikā energoapgādes drošuma parametru noturēšana ir daudz vienkāršāka, ja sistēmai ir pievienots vairāk ražotāju un vairāk lietotāju.

Būtiski ir saprast, ka balansēšanas pakalpojums tiek nodrošināts, ne vien pieslēdzot uzkrājošās tehnoloģijas, kuras īsā laikā var nodrošināt enerģijas plūsmu pieaugumu, bet arī paplašinot sistēmu ar pieslēgtām ģenerējošām jaudām, kuru balansēšanas pakalpojums ir ne vien uzsākt

PRESES RELĪZES
February 23, 2024

ražošanu, kad tas nepieciešams, bet arī ražošanu apturēt. Tādējādi investīcijas, kas ieguldītas ražojošajās jaudās, strādā, gan apmierinot pieprasījumu pēc elektrības, gan vajadzības gadījumā "iepausējot" elektrības ražošanu un tādējādi balansējot sistēmu.

Latvijai ir visas priekšrocības kļūt par vēja enerģijas lielvalsti pašas ekonomiskās izaugsmes interesēs. Mums ir lieliski vēja apstākļi, laba infrastruktūra, pieejama vide, gudri cilvēki, bet – vai ir ambīcijas?

Pievienotās bildes
[Inga_Āboliņa_EOLUS](#)

Pielikumi
[Inga Āboliņa: Vai Latvija var grābt naudu no gaisa?](#)